

2021-05-27
S2021/04606 (delvis)

Socialdepartementet

Folkhälsomyndigheten
171 82 Solna

Uppdrag att ta fram en handlingsplan för att stärka och utveckla det nationella arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)

Regeringens beslut

Regeringen ger Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att stärka och utveckla det nationella arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Handlingsplanen ska konkretisera målsättningarna i den nationella SRHR-strategin och kunna användas av myndigheter, regioner, kommuner och andra berörda aktörer i arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och bidra till att nå målsättningen om en god, jämlik, och jämställd sexuell och reproduktiv hälsa i hela befolkningen.

Folkhälsomyndigheten ska vid uppdragets genomförande samverka med och inhämta kunskaper och erfarenheter från berörda myndigheter. Vidare ska samverkan ske med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), kommuner och regioner samt med det civila samhället, lärosäten och andra berörda aktörer.

Folkhälsomyndigheten ska delredovisa hur arbetet med uppdraget fortskrider till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 juni 2022 och därefter slutredovisa uppdraget senast den 1 juni 2023. Av slutredovisningen ska framgå hur Folkhälsomyndigheten, enskilt och i samverkan med berörda myndigheter, avser att arbeta vidare med de aktiviteter och insatser som framgår av handlingsplanen, vilket stöd som berörda myndigheter kan tillhandahålla vid dess implementering samt eventuella kostnadsberäkningar för insatsernas genomförande. De förslag som

lämnas ska vara ändamålsenliga och kostnadseffektiva. Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Det övergripande målet för den nationella folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Det folkhälso-politiska ramverket består av åtta målområden med stor betydelse för en god och jämlik hälsa och visar inriktningen för arbete som främjar detta. Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) har kopplingar till flera av dessa målområden.

Folkhälsomyndigheten har enligt sin instruktion ett ansvar att verka för kunskapsuppbyggnad och nationell samordning inom SRHR-området och att följa upp utvecklingen. Under 2019 fick Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram en nationell strategi för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (S2019/03298). Det övergripande målet för strategin är en god jämlik och jämställd sexuell och reproduktiv hälsa i hela befolkningen. Strategin innehåller fyra långsiktiga delmål och sju åtgärdsområden som regelbundet ska följas upp utifrån ett antal indikatorer. Folkhälsomyndigheten har även fått i uppdrag att ge stöd till regioner, myndigheter och kommuner och andra aktörer inom området i syfte att implementera den nationella strategin (S2020/09593).

Ett av åtgärdsområdena i strategin innefattar att skapa strukturella förutsättningar för SRHR-arbetet genom att utveckla handlingsplaner i regioner och kommuner som konkretiserar prioriteringar, aktiviteter och åtgärder och som kopplas till eller integreras med annat främjande, förebyggande och åtgärdande folkhälsoarbete. Genom att ta fram eller utveckla befintliga handlingsplaner som stödjer det operativa arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter kan regioner och kommuner på ett systematiskt och samlad sätt bidra till måluppfyllelsen i den nationella strategin.

Regeringen anser dock att det även finns ett behov av att ta fram en nationell handlingsplan för SRHR-arbetet. Handlingsplanen ska syfta till att konkretisera målsättningarna i strategin och bidra till att stödja myndigheter, regioner, kommuner och andra berörda aktörer i arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Genom en samlad handlingsplan som syftar till att konkretisera målsättningarna i strategin kommer arbetet för att genomföra

strategin bli mer strategiskt och ändamålsenligt. Handlingsplanen kan också bidra till att det övergripande SRHR-arbetet utvecklas framöver på både nationell, regional och lokal nivå. Syftet är att tillhandahålla ett stödjande verktyg till planering och uppföljning av SRHR med rättighetsperspektivet och jämlikhet i hälsa som centrala utgångspunkter.

Närmare om uppdraget

I uppdraget ingår att fastställa prioriteringar, aktiviteter och åtgärder som bidrar till att uppfylla strategins övergripande mål, delmål och åtgärdsområden. Handlingsplanen ska ge uttryck för de övergripande prioriteringarna och målsättningarna för arbetet under de kommande fem till tio åren och syftar till att utgöra en plattform för det fortsatta utvecklingsarbetet.

I uppdraget ingår att bidra till att arbetet utvecklas och kvalitetssäkras. Myndigheten ska i denna del utgå från de indikatorer som har tagits fram inom ramen för det tidigare uppdraget att ta fram en nationell strategi för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (S2019/03298) samt uppdraget att utveckla en stödstruktur för det statliga folkhälsoarbetet (S2019/02381). Myndigheten ska löpande, inom ramen för det fortsatta utvecklingsarbetet, revidera eller uppdatera urvalet av indikatorer samt vidta de övriga initiativ som anses behövliga för att arbetet ska kunna följas upp på ett systematiskt sätt.

Den samlade handlingsplanen bör även syfta till att bidra till att det sker en samordning avseende berörda myndigheters åtgärder och aktiviteter där myndigheterna, utifrån respektive uppdrag, kompletterar varandra i arbetet med att föra SRHR-arbetet framåt. Samverkan behöver också finnas med regionala eller lokala aktörer och med de civilsamhällesorganisationer som verkar inom SRHR-området. Folkhälsomyndigheten har genom dess instruktion i uppdrag att verka för nationell samordning inom sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter vilket innefattar att utveckla samverkan och stödja arbetet på nationell nivå.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i Sverige omfattar flera områden som styrs av områdesspecifika mål och strategier. Därför behöver arbetet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter även fortsättningsvis kopplas till och samordnas med områden såsom jämställdhet, psykisk hälsa, lika rättigheter och möjligheter för hbtqi-personer, arbetet mot hiv/aids samt arbetet mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. I

arbetet med uppdraget ska jämställdhetsperspektivet och barnrättsperspektivet särskilt beaktas.

På regeringens vägnar

Ardalan Shekarabi

Andrea Larsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevision
Finansdepartementet/BA
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ekol
Kammarkollegiet
Socialstyrelsen
Sveriges Kommuner och Regioner